

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ, ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ & ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛ. ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ 3
Β. ΠΑΤΩΜΑ ΑΡ. ΔΩΜ. 19

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΚΩΣΤΗΣ Α. ΜΕΡΑΝΑΙΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α. - ΑΡΙΘ. 22 - ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2000
ΑΘΗΝΑΙ, ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1943

ΓΡΑΜΜΕΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ

ΤΟΥ Κ. Κ. Λ. ΜΕΡΑΝΑΙΟΥ

Η επιστημονική γνώση καθώς και η φιλοσοφική γνώση, σαν σύνθεση των επί μέρους γνωσιολογικών μας προσπαθειών, αποβλέπει στην εξυπηρέτηση μιας πρακτικής ανάγκης. Ο σχετικός σκοπός της ανθρώπινης ζωής είναι η διευκόλυνση των θωρακισμένων όρων, για τούτο και η ανθρώπινη ιστορία δεν είναι παρά μία αδιάκοπη και προοδευτική προσαρμογή του ανθρώπου στον αντικειμενικό κόσμο που τον περιβάλλει. Στο προκειμένο βέβαια η προσαρμογή αυτή προϋποθέτει τη γνωσιολογική κατάρτιση αυτού του κόσμου, πράγμα που το επιτελούμε με την έμπειρία, με τη διαφορά πως παράλληλα μ' αυτή την προσπάθεια προχωράει και μία άλλη όμοια αναγκαία, η προσπάθεια δηλαδή της γνώσης του εαυτού μας.

Ουσιαστικά αν θελήσουμε να εξετάσουμε το βαθύτερο νόημα της γνωσιολογικής μας λειτουργικής θα δούμε πως κι όταν αυτή κατευθύνεται στον εξωτερικό κόσμο, πάλι κέντρο και αναφορά της είναι, το νοούν υποκειμενικό, ο άνθρωπος. Με την επιστημονική έμπειρία ή με φιλοσοφικήν αφάριση αποσκοπούμε τελικά να τοποθετήσουμε τον άνθρωπο μέσα στο σύνολο των φαινομένων. Η ταποθέτηση όμως αυτή δεν α ποδέλπει στην αξιολόγηση του ανθρώπου, αναφορικά με την κλίμακα των δυνάμεων, αλλά τον πλουτισμό της δικής του της ψυχικής έμπειρίας.

Όσο στενότερες και περισσότερες είναι οι σχέσεις του ανθρώπου με τόνόσμο των πραγμάτων και των φαινομένων, τόσο θα θύεται η γνώση του εσωτερικού του είναι και τόσο πληρέστερη η κατανόηση της παγκόσμιας θέσης του και άποστολής. Το κύριο νόημα που διαπερνάει την ιστορία του ανθρώπινου πνεύματος, δεν είναι η μηχανική συσσώρευση γνώσεων για άφηρημένους ωφέλιμους σκοπούς, αλλά η ανάγκη της συνειδητοποίησης του ανθρώπινου παρόντος, είτε στην άτομική του έκδηλωση είτε στην ομαδική του έκφραση, η αυτογνωσία του ανθρώπου. Στις σχέσεις μας με τον εξωτερικό κόσμο γνωρίζουμε φυσικά τα πράγματα, αλλά ακριβώς εξ αιτίας αυτών των σχέσεων γνωρίζουμε καλύτερα τους εαυτούς μας.

Αυτή λοιπόν η γνωσιολογική ανταπόκριση ανάμεσα στον άνθρωπο και στα πράγματα, αποτελεί την προϋπόθεση της ζωής του, αλλά και ταυτόχρονα το μέσο της πρακτικής και της ηθικής προόδου της. Η γνώση όμως ή καλύτερα το περιεχόμενο της γνώσης είναι κάτι που αλλάζει γιατί όπως αναφέραμε ο άνθρωπος στις σχέσεις του με τα πράγματα δεν γνωρίζει μονάχα αυτά αλλά και τον εαυτό του. Σήμερα ο κύκλος αυτών των πραγμάτων είναι σχεδόν άπειρος και νοητικά πεδίου απρόσιτος, έτσι και η γνώση που έχουμε σήμερα για τον εαυτό μας είναι η πιο πολύπλευρη και πιο πλούσια που μπορεί να γίνει.

Ξέρουμε όμως πως το βασικότερο χαρακτηριστικό του κόσμου όπου ζούμε είναι ο νόμος της εξέλιξης. Σύμφωνα λοιπόν με αυτόν τον θεμελιώδη νόμο τόσο ο κόσμος όσο και ο άνθρωπος, σαν ανασπαστα κομμάτι αυτού του κόσμου, δρουν και σε μίαν αέναη ροή σ' ένα ακατάπαυστο γίνεσθαι, όπως άρραει στους φιλόσοφους να το λένε. Η παραδοχή αυτής ακριβώς της προϋπόθεσης αντιλαμβάνομαστε τι συνέπειες μπορεί να έχει για την ανθρώπινη ζωή. Μία που ο κόσμος και μαζί του και ο άνθρωπος εξελίσσεται, μία που το σήμερα αναπτύσσεται θ' αντικατασταθεί απ' το αύριο, μία που η σχετική αλήθεια του παρόντος θάνατο το απόλυτο ψέμμα του μέλλοντος, τότε πιά η πρακτική σκοπιμότητα της πίστης σε δεδομένα της έμπειρίας και της έπιστήμης γενικά, μία που με τα αυριανά μέσα της έμπειρίας μας αλλάγμενα και αυτά, θα αντικρίζουμε έναν διαφορετικό κόσμο. Τα πρακτικά συμπεράσματα αυτού του σκεπτικισμού μας οδηγούν άδυσωπτα στα μονοπάτια του άνωστικισμού που μόνο στους γκρεμούς του μηδενισμού και της άρησης μας φέρνουν.

Η σχετικότητα αυτή της γνώσης, ή ιστορικότητά της όπως θα μπορούσαμε να ποιμε, δε σημαίνει πως είναι στερημένη από κάθε αξία και από κάθε πρακτική χρησιμότητα. Πρώτα-πρώτα στις αναφορές μας με τα πράγματα, μ' όλο που δυνάτον να μην υπάρχει η πλήρης γνωσιολογική αντίστοιχία, εξυπηρετούνται πρακτικές μας ανάγκες. Ύστερα οι μορφικές εκδηλώσεις του κόσμου, και ιδιαίτερα του

(Συνέχεια στην 7η σελίδα)

ALDOUS HUXLEY

ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Το φεγγάρι στη λάσπη του και τούτη ή νύχτα του Θεριστή είν' ολοζώντανη από τα αστέρια. Η σκοτεινιά της μοσχοβολάει απ' τις λαφριές ανάσες που δγάνουν οι δλάνθιστες φλαμουριές, από τη μυρουδιά της νοτισμένης γης, κι απ' την άθόρητη πρασινάδα των άμπελων. Σιγαλοσύνη μ'α μία σιγαλοσύνη που άνασάινει με την άπαλή ανάσα της θάλασσας, κ' επίμονα, άδιάκοπα, τραγουδάει την αλήθεια της δικιάς της πλείρους τελειότητας με το φιλοτραγούδημα ένός τραίνου, μοιάζει σαν ένα πολύωρο χάλδι, που προχωράει λαφριά, με μία άδυσωπτη λαφριά, στο ζωντανό ζεστό κορμί της νύχτας.

Είπες για μουσική θάτανε μία μορφή νύχτα για μουσική. Μά έχω έδω μία μουσική κλεισμένη μέσα σ' ένα κουτί, σαν κάποιο από εκείνα τα ποτιλλαρισμένα πνέματα στις «Αράχνες νύχτες», κ' έτοιμη σ' ένα άγγιγμα να σπάσει τη φυλακή της. Κάνω τ' άπαραίτητο μηχανικό μαγικό, κ' δάξαφνα, από κάποια θαυμάσια καλόβολη σύμπτωση — γιατί δάξαφνα την πλάκα μες στο σκοτάδι χωρίς να ξέρω τί ήθελε παίξει ή μουσική μηχανή — δάξαφνα, ή δερτούρα στο Μπενεντίκτους της Μίσα Σολέμνις—τού Μπετόβεν άρχίζει να άφίνει τα άχνάρια της πάνω στον άφγγαρον οβρανό.

Το Μπενεντίκτους. Εύλογημένη τούτη ή μουσική είνε έτοι κάπως τ' όμοιο της νύχτας, της θαθείας κι' ολοζώντανης σκοτεινιάς, που έντός της, τότε σ' ένα μοναχικό άνάδυσμα, τότε σ' ένα θαυμάσιο συνταίριασμα από μελωδίες, τότε σε χοχλαστικούς, σκεδόν σύμμιχτους γρόμπους από άρμονικούς άχούς, ξεχειλάει τον εαυτό της, άχόρταγα ξεχειλάει τον εαυτό της, σαν τον χρόνο, σαν εκείνους που άνατέλλουν και που βασιλεύουν, ναί, και που βασιλεύουν τους κύκλους της ζωής. Είνε τ' όμοιο της νύχτας σ' έναν άλλο ρυθμό ύπαρξης, έτοι όπως ή εωδιά είνε τ' όμοιο των λουλουδιών που άπό έντός τους κατασταλάζει.

Ίπάρχει, τουλάχιστο μερικές φορές φαίνεται πως ύπάρχει, μία ξέχωρη εύλογία φωλιμένη στην καρδιά των πραγμάτων, μία μυστηριώδεια εύλογία, που απ' την ύπαρξή της τ'α τυχαία γεγονότα για ή Θεία Πρόνοια (για μένα τού τη ή νύχτα είνε μία από αυτές) άλλότες λαφριά κι' άλλότες έντονα, μ' πάντα πρόσκαιρα, αλλοίμονο! πάντα μόνο για μερικά γρήγορα δευτερόλεπτα, μ'α κ' άνουν προσεχτικούς. Στο Μπενεντίκτους ο Μπετόβεν δίνει την έκφραση σ' αυτό το συναίσθημα. Η μουσική του είνε τ' όμοιο τούτης της μεσογειανής νύχτας, ή

(Συνέχεια στη 2α σελίδα)

ΙΔΕΕΣ

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

ΤΟΥ Κ. Ε. Δ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ

Στις Έγκυκλοπαίδεις, στα Πανεπιστήμια, στα σοβάρια βιβλία, όταν άκούμε να μιλούν για «έμπνευση», ξέρουμε πως έννοου την «ένθεο έμπνευση»: δηλαδή, την προφητεία — την άναγγελία των μελλούμενων. Για την άλλη, για τη ποιητική, για τη σπύθα που μ'α συνδέει με τη προαιώνια πυρκαγιά, που κατά θάθος είνε ή ίδια με τη προφητεία, δεν γίνεται λόγος στις Έγκυκλοπαίδεις, στα Πανεπιστήμια, στα σοβάρια βιβλία.

Κι' όμως κ' οι δύο, χειροκρατημένες ή χειροφατημένες, προέρχονται απ' την ίδια άρχή. Απ' τον ίδιο Δημιουργό των ούρανών και της γης, των όρατών και των άόρατων. Απ' τον έμπνευστή όλων των έμπνεύσεων. Απ' τον ποιητή όλων των ποιητών. Απ' το πάνοσοφ, πουάει μαζί και παντοδύναμος.

Βέβαια, ή προφητεία είνε κάτι που δεν τ'ο προσέξαμε άρκετά. Ίσως που δεν τ'ο γνωρίσαμε και καθόλου. Κι' οι άλλοι, που δεν έχουν τέτοιες φιλοδοξίες. Άλλά και μες οι «πνευματικότεροι». Κι' όσοι από μ'α σπύθα τού πνεύμα για σ'αία της ζωής τους. Και μες, όλοι, δεν γνωρίζουμε ότι ή προφητεία δεν είνε μόνον έμπνευση, αλλά και ποαγματώση. Ότι αυτός είνε ο πρωταρχικός χαρακτήρας της: ή άποκάλυψη των μελλόντων. Σε μία πλατύτερη έρμηνεία: ή άποκάλυψη των άγνωστων. Κάτι που μοιάζει με τη μαντική των άρχαίων.

Τι σχέση μπορεί να έχη ένας προφήτης μ' ένα ποιητή; Την άκόλουθη. Ότι ο προφήτης ήρθε πρώτος. Ότι ο πρώτος ποιητής ήταν ο προφήτης. Αν μεταχειρίσθηκε τη ν ποιητική γλώσσα και την ποιητική μορφή, τώκαμε «άπό λόνους σκοπιμότητας». Μέσα στο στίχο, και στο ρυθμό, κα ταστάλαξε ή σκέψη του. Γινότανε σιδερένια. Αντιμεταπίεζε, έτσι, τη διάρκεια την αιωνιότητα. Μά ήταν, μόνο, τ' όδοξιο, τ'ο γυάλινο, τ'ο χρυσό, τ'ο αλάσβεστο. Δεν ήταν τ'ο άρωμα, ο οίνος, τ'ο μύρον της θείας προέλευσης.

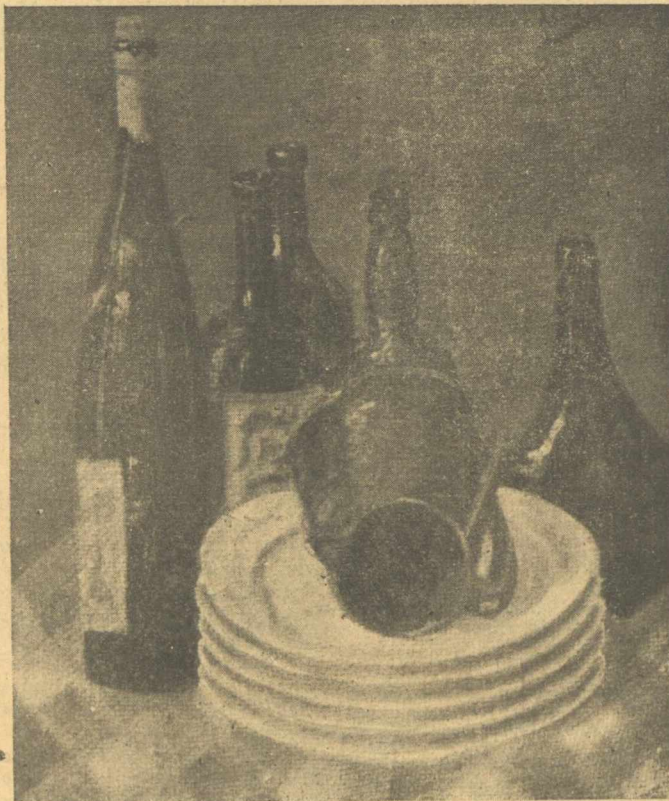
Δεν είχε για τον προφήτη, τότες, καμμία σημασία ο κόσμος των αισθήσεων, όπως έχει σήμερα, ή όπως νομίζουμε πως έχει, για τον ποιητή. Δεν άντλούσε από εκεί τις δυνάμεις του. Δεν ύποδουλόωνταν στα χρώματα και στις μορφές, που ήξερε ότι πεθαίνουν. Δεν έβλεπε μόνο με τα μάτια του. Δεν άγγιζε μόνο με τ' αούτιά του. Δεν άγγιζε μόνο με τ' άχού του, με τ' άχρία του και με τ'ο κορμί του. Απ' άλλου, έντελώς απ' άλλου, από άλλες πηγές άόρατες, από άλλους άφανέρωτους κρουούς, «άπό άλλους χείμαρρους προφλεγειν», τρα βούσε όλες τις χαρές του. Όχι απ' τις πέντε αισθήσεις του. Ήταν τυφλός ο Έλενος. Ήταν τυφλή ή Κασσάνδρα. Ήταν τυφλός κι' ο Τειρεσίας. Αντίφαση άκατανόητη: Κανένας από κείνους που έβλεπαν δεν είχαν τ'α μάτια τους!

Μά ή προφητεία, όπως είπαμε, δεν είνε μόνον έμπνευση. Έμπνευση άνεύθυνη, κι' άνευαίσθητη. Έχει ένα σκοπό, έχει μία προέλευση. Όλη ή δύναμη της προφητείας θγάνει απ' τη προέλευσή της, κι' απ' τ'ο σκοπό της. Τ'ο ένα δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς τ'ο άλλο. Έχει τη μάρκα της φαινοτικής της. Είνε, ή δεν είνε, αθένητη. Είνε ή δεν είνε αληθινή. Η προφητεία πρέπει να πραγματοποιηθεί εκ των ύστερών άλλως δεν είνε προφητεία. Για να μεταχειρισθούμε τη μοντέρνα γλώσσα μας, πρέπει, για να την άναγνωρίσουμε, να μ'α φέρη την άπόδειξή της.

Χιλιάδες χρόνια πριν έρθη ο Χριστός, άνωστικοι έμπνευσμένοι, που άνήκαν σ' έποχές και σε χώρες διαφορετικές, άναγγείλαν σ'ε ανόμιες γλώσσες, όλα τ'α γεγονότα της ζωής του, όλες τις λεπτομέρειες, τη γέννησή του, τη δράση του, τ'α θαύματά του, την παγκόσμια άποστολή του. Απ' αυτούς, οι περισσότεροι έλάλησαν την ποιητική γλώσσα, και μάλιστα με τρόπο που κανένας, από τότες, δεν τ'ους ξεπέρασε σ' αυτό τ'ο είδος. Άλλ' εκείνο που ανάδειξε τ'ο Χριστιανισμό, δεν είνε μοναχά ή ποίησή του, άλλ' ή αλήθεια της άποκάλυψής του. Τ'ο μέλλον ήρθε να έπισηφανιση τ'ο παρελθόν. Η θεία προέλευση δεν άποδείχθηκε απ' την άσφαίσθητα τού στίχου, άλλ' από τη πραγμάτωσή τού σκοπού.

Η προφητεία είνε κάτι περισσότερο από εωχαρίστηση: είνε κάτι ύποταγή. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να φιλοδοξήσκη κ' ή τέχνη γενικότερα. Η άποστολή της δεν είνε, άποκλειστικά, να θέληη και να θέλγεται, αλλά και να εξυψώνη. Να οδηγή.

* * ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ * *

ΕΠ. ΛΙΩΚΗ

NATYP MOPT

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ
ΜΑΡΙΚΑ ΠΑΠΑΓΩΝΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Το Χρονογράφημα μας
ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ
ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ
ΣΤ.΄

Η ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΠΑΥΛΟΣ ΣΕΞΑΝ
ΤΟΥ Κ. ΗΛΙΑ ΖΙΩΓΑ

Το κομμάτι του ραδιοφώνου έμμοιβε...
...έκτασης...

(Συνέχεια από την 1η σελίδα)
...πρόσβαση...

...ή μορφή του είναι δυο κι' όμως...
...φίλοσοφία...

...Την παρασμένη Κυριακή δόθηκε...
...Παλιμά από έναν έρασιτέχνη...

...Η άναπαυστατική δύναμη της φων...
...αίσιες τα πράγματα...

...τι ή ζωή έχει πριν και μετά...
...δεν έχουμε τη ζωή...

...Δίγως άμφιβολία, κεντρικός πυρήνας...
...λόκληρης της σύγχρονης ζωγραφικής...

...Έτσι τον κατόλογο του Σεξάν...
...Ποιεί τις Σαξόν...

...Ανεξάρτητα τώρα από το έμπόδιο...
...επίσημη...

...Μπενεντίκτους, Μπενεντίκτους...
...ή μάλλον...

...Τα «δικά μας λόγια» δε φτάνουν...
...έκφραση...

...Έδώ όμως πρόκειται για κάτι...
...δύο...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Στο σχολείο όταν μάς μάθαιναν...
...μηχανισμό...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...Ακούσαμε το ροντό σε μί μαζόν...
...Μόζαρτ...

...Μεταφορικά μάλιστα...
...πρόσβαση...

...Μ' όλα αυτά η επίδοσή τους...
...καλλιτεχνική...

...Η «Οδύσεια» είναι η πρώτη...
...από...

...Η «Οδύσεια» του Όμηρου...
...πρέπει να...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

...βγαίνει από το κομμάτι...
...πρόσβαση...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΕΥΝΟΜΙΑ

ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΝΟ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ

Του κ. ΗΛΙΑ ΖΙΩΓΑ

Η κεραμική τέχνη, παλιά όσο κι' ο γερασμένος πολιτισμός μας, αν όχι ακόμα πιο παλιά αφού είχε συνδεμένη στενάτατα μ' έναν άλλο μεγάλο, ασιατικό πολιτισμό, τον πολιτισμό των Κινέζων, είναι τώρα, λίγα μόλις χρόνια, που ξανάρχισε να κάνει την εμφάνισή της στον τόπο μας, που θα μπορούσε να θεωρηθεί κοιτίδα της. Σ' αυτά τα τελευταία χρόνια, επανειλημμένα είδαμε, στις μεγάλες ετήσιες και μη, ομαδικές εκθέσεις, και τημια της ώρας και τόσο χρήσιμη αυτής τέχνης, που η καλλιέργεια της όφειλεται σε λίγους καλλιτέχνες, που όπως προικισμένοι με το δώρο της, έβγαζαν, κάτω από συνθήκες όχι και τόσο ευνοϊκές, να μας την γνωρίσουν. Ένας απ' τους λίγους αυτούς, κ' ίσως ο κυριώτερος, αν όχι ο μοναδικός στο είδος του, είναι ο Πάνος Βαλσαμάκης που τα ποιήματα και πάντα ωραία έργα του, τόσες φορές χαρήκαμε στις εκθέσεις. Ο Βαλσαμάκης, σπούδασε την κεραμική τέχνη στη Γαλλία, όπου και ειδικεύθηκε, πέρνοντας τα πρώτα μαθήματα, στα εργαστήρια της «Φαγιανσέρι ντε Σαιν Ζαν ντυ Ντεζέρ» της Μασσαλίας. Κατόπι συνέχισε τις σπουδές του, πάλι στη Γαλλία, παρακολουθώντας μαθήματα ζωγραφικής και διακοσμητικής. Συνολικά πρόβλεψε κάπου οχτώ χρόνια εκεί, σπουδάζοντας και δουλεύοντας συγχρόνως. Έργα του υπάρχουν έξω, όπου επιβίβηκε η εργασία του, ακόμα κι' απ' την «Κομμέντια», κι' όπου, επίσης σαρπό φορές βραβεύθηκε. Μα και στον τόπο μας δεν έλειψαν τα καλά λόγια για την ελληνικότητα τέχνης του Βαλσαμάκη. Ο Παπαντωνίου συχνά του αφιέρωνε επαίνους — για να περιστομώμε στο σβαρότερο και το πιο επίσημο δόγμα της ντόπιας τεχνοκρατικής. Όσα αντικείμενα (πίνακες, χερούλια, αγγεία κλπ.), προήλθαν απ' τα χέρια του, έφεραν πάντα τη σφραγίδα του εκλεκτού και του φίλου. Η σολογική Μπενάκη, έχει πλήθος κεραμικά έργα του Βαλσαμάκη, που παράλληλα, απασχολείται και με τη ζωγραφική καθώς και με την εικονογράφηση του βιβλίου. «Ηδη τώρα, εργάζεται πάνω σ' αυτό το είδος. Ο,τι πάντα έχει ιδιαίτερα ένδιαφέρον στη γόνιμη προσπάθεια του Βαλσαμάκη, είναι η συνειδητή του έφεση στο να δώσει στα έργα του ένα χαρακτηρισμό εμφάνισης ελληνικό. Στα κεραμικά του έργα, που το σχήμα των επίσης οφείλεται σ' αυτόν, φιλοδοξεί να δώσει ένα διάκοσμο όχι μονάχα εξωτερικά μα εσωτερικά ελληνικό. Οι πηγές της εμπνεύσεως του είναι ολάκερη η ιστορία μας.

Το δημοτικό τραγούδι, το ύμνο, ή ευλογητική, όλα η λαογραφία μας, καθώς και το τοπίο μας στέκεται μια άκένωτη πηγή εμπνεύσεων στις δημιουργίες του. Έκείνο που χαρακτηρίζει, γι' αυτό το λόγο την εργασία του, είναι έξω απ' την ελληνικότητα για την οποία μιλήσαμε, η απέλευση στη σύλληψη των μοτίβων και συνθέσεων του, όσο και στην έκταση. Απ' αυτή την άποψη, ένα πιάτο ή μια κοπέλα του Βαλσαμάκη, που ο διάκοσμος της πάρθηκε απ' το φυσικό περιβάλλον του τόπου, συνδυασμένο με την ιστορία μας, είναι μια δημιουργία πρωτότυπη κ' ελληνική, που γοητεύει την όρασή μας, και που, πρό πάντων, μας αποδειχίνει έμπρακτα και χερσιστά, τι μεγάλο μπορεί να προέλθει απ' τη μελέτη και την κατανόηση του κάθε τι που είναι δικό μας. Σε μιαν εποχή που πάμε, όλοι μαζί, να δώσουμε κάτι αντιπροσωπευτικό της ύπστασης, της μας ως φυλής με μεγάλη παράδοση, η προσπάθεια του Βαλσαμάκη, που ο δρόμος της είναι παράλληλος κι' άφορος έναν τομέα τόσο μεγάλης σημασίας, όπως είναι η Κεραμική, πέρνει αυτόματα ένα ξεχωριστό ενδιαφέρον. Ας τον ακούσουμε λοιπόν να μας μιλά. Τον ρωτάω:

— Εργαστήρια καθόλου κάτ' αυτό το διάστημα;

— Μέσα σε τούτη τη γενική αναστάση και την αναταραχή που έχει πέσει πάνω στην ανθρωπότητα ο καλλιτέχνης βρέθηκε σε μια κατάσταση εξαιρετικά δύσκολη. Να ποίμε σαν το ψάρι που χάνει τα νερά του. Τού χρειάζονται καιρός και δύναμη ψυχική για να προσαρμοσθή σε μιαν ολόκληρη καινούργια κατάσταση, στροφική και δύσκολη, μ' όλες τις ακαθόριστες συνέπειες μιας ζωής που φοχλίνε να ξεπροβάλλει δύσκολη και άβυσση. Φαντάζεστε πως μέσα σε τούτη τη κατάσταση ή δουλεία χάνει το κέφι της και ή προσήλωση του καλλιτέχνη στρέφεται στο μεγάλο πρόβλημα της ζωής. Πρέπει να ζήσει και να θουλήτη με τα πιο πρόχειρα μέσα.

— Τι κάματε;

— Θά έλεγα τίποτα, μα μέσα σε τούτο το τιποτα ολοκληρώνεται ή προσπάθεια κάθε δημιουργού που θέλει να ξεπεράσει τα όρια της πραγματικότητας και να στερεώσει ένα έργο που κλεινει μέσα του ολάκερη την ατομική του ύπσταση. Είνε φανερό πως όλοι οι καλλιτέχνες αίσταθηκαν βαρετά την επίδραση της έποχής και ακόμα σε κάθε τους θέμα αντικρούσαν άπειρες τεχνικές δυσκολίες που ήταν ανυπερήλετες και σχεδόν άλυτες. Ως τόσο καμιά προσπάθεια δεν έμεινε άτελεσφόρητη. Τολμά να πω πως και εκεί ακόμα που λείπει κάθε τάσι φανερή εργασία και δημιουργικότητας, μπαίνει στη μέση το μεγάλο σκεδίο μιας μελλοντικής

δουλειάς που στερεώνεται με το μυαλό μιας παλύχρονης πείρας. Έτσι φαντάζομαι πως ή Τέχνη πρέπει να πάρη μια ξεχωριστή θέση με τη συνδρομή όλων εκείνων που την αγάπησαν και την έπόμεσαν αληθινά.

— Ο πόλεμος σάς εμπόδιζε καθόλου;

— Πιστεύω πως σε μιαν ειρηνική περίοδο τα πάντα θα έπαιναν μιαν εξέλιξη ομαλή και μετρημένη. Ο πόλεμος βάζει τώρα τη σφραγίδα μιας άπεραντης αντίδρασης στη συντηρητικότητα. Ο καθένας φυσικά φαντάζεται πως ή μεταπολεμική ζωή για ή Κεραμική θα είναι γόνιμη και πως αίσουρα θ' ανοιχτούν δρόμοι άγνωστοι ως τα τώρα. Βέβαια ή περίοδος τούτη είναι εξαιρετικά δύσκολη. Ο Καλλιτέχνης παρ' όλα τα έφώδια της εργατικότητας της, της προσήλωσης του προς τη δημιουργία και το πάθος να ξεφωχθή και να φτάσει το δυνατό όριο της ικανότητας, κινδυνεύει να φτάσει σωματικά και ψυχικά και τούτο γιατί τού λείπει ή άνεση της ζωής, τα υλικά μέσα να κινήσει και να δουλέψει πρόσφορα και συστηματικά. Κι' έπειτα πρέπει να είμαστε αισιόδοξοι και να πέρνομε τη καλή άποψη, και της πιο αντίθετης και άρηχτικής περίπτωσης. Όσο για μένα που τρέφο μια πίστη σύγουρη κι' άπερίοστη για ή Κεραμική εξέλιξη του τόπου μας, μπορώ να πω πως μέσα σε τούτη τη βαρεία ατμόσφαιρα του πολέμου έχει συντελεστή σε μεγάλο βαθμό ή ρωμάλεια εξυγίανση της Τέχνης και έχει πάρει μια τέτοια δημιουργική όψη που ίσως μελλοντικά να μας παρουσιάσει μια εξαιρετικά μεγάλη έκπληξη.

— Το οικονομικό πρόβλημα έμπραξεί τη δημιουργία;

— Όταν θελήσουμε να προσεξόμε τη ζωή όποιοδήποτε καλλιτέχνη, θα δοίμε πως τούτη στάθηκε μια άδικοτατη σειρά από στερήσεις, δοκιμασίες, μίζερες και άπογοητεύσεις. Ποτέ κανένας δε θα μπορούσε να νοιώσει το δράμα που γινανόταν με τη προσπάθεια κάθε δημιουργού μέσα στην ύπρηξη του μόνου τ' — άρας που θα δη — αν προφτάσει — την ολοκλήρωση του έργου του. Κι' αν δεν ήταν μέσα σε τούτον τον άγώνα ή άνεση δυνατή αντίδραση που πηγάζει από τη ψυχή του καλλιτέχνη, κάθε δημιουργική πνοή θα έσθουσε και θα χάνονταν χωρίς καμιάν έλπίδα έπικράτησης. Ως τόσο από το ένα μέρος ή κοινωνία άδικοφρεί για μιαν άκέρια καλλιτεχνική εξέλιξη, υποθέτει κατά γενικών σκεδών κανόνα το καλλιτέχνη στο περιβάριό της ζωής, παρ' όσον με τη πείρα στην αντίληψη το κάθε δημιουργικό και στο τέλος άμφοσθητε, κάθε άξια που τολμά να πάρει κάποιο τίτλο προτεραιότητας. Έδώ και τόσα χρόνια έγινε άξίωμα πως ο καλλιτέχνης πρέπει να υποφέρει για να θουματουργήσει, σάμπως δεν είναι άρεκτη ήσα. ήσα ή προσήλωση του σε άνωτερα ιδανικά που μόνο τούτα είναι ικανά να φέρουν το καθαριό και την άνωτερότητα στη ζωή των ανανθρώπων του. Θά ήπτε πως πολλοί φιλότεχνοι και καλλιερημένοι σκούθου στοργικά και άγκαλιάζονταν με άγαλλισια και ένθουσιασμό τη κάθε μια έπαινετη προσπάθεια του καλλιτέχνη. Τούτοι στέκονται μια δυνατή παρηγοριά, και άλλοιμονο αν έλειπαν. Όμως δε μπορούν με κανένα οικονομικό μέσο να βοηθήσουν και ή ύπστηριξη τους είναι θεωρητική. Κι' όσοι πάλι από μας ριχόνταν στις έτοιμηχίες, γιατί ήμπε τα μέσα, ήμπε το είδος της δουλειάς τους, έπιτρέπει μιαν άπόλυτη δημιουργική έλευθέρια, αντιμετωπίζον την εκμετάλλευση και την άπογοητεύση.

— Ποιές είναι οι άπόψεις σας για μιαν όριστική λύση του;

— Για ποιά λύση μιλάτε; Η ταπεινή μου γνώμη είναι πως καμιά λύση δε μπορεί να γιατρέψει τη κακήν ή τούτη άρρωσσία που δέρνει τον καλλιτεχνικό μας κόσμο. Είδατε πως και το Κράτος πάσκει να βοηθήσει τούς καλλιτέχνες και πως πολλοί ιδιώτες πάντα προσφέρθηκαν να τούς ύπστηριξουν άγοράζοντας έργα τους. Όμως και στην μια περίπτωση και στην άλλη ή προσπάθεια αυτή δεν έφερε τα άποτέλεσματα που ο καθένας προσδοκούσε. Γιατί: Είναι τόσο πολλοί φαίνεται οι λόγοι. Κι' ούτε μπορούμε με πρόχειρες γνώμες να βρούμε το ριζικό φάρμακο τούτης της κακοδομίας. Ως τόσο ένα κρατικό Μουσείο των καλλιτεχνών καλλιτεχνών που ζούνε, μια άρτίωτερη έπίδειξη των έργων στο κοινό ένα πραγματικό σπήτι του καλλιτέχνη χωρίς κοσμικές έπιδείξεις, που να μπορεί ο κόσμος τούτος να γνωρίσει άναστασά του καλλιτέχνη, να μιλήσει, να συζητήσει, να εκμιστρευτεί τους πόθους του, τούς σκοπούς του και τα δεινά του, μια ομαδική προσπάθεια για τη καλύτερη ύπσταση της ζωής, όλα τούτα ίσως να συντελέσουν σε κάτι. Θά ήμπε πως πολλές φορές ζητήματα τέτοια ήμπεσαν στη μέση. Είναι αλήθεια. Όμως σε τίποτα δε θλαφτεί να τα ξανα-

πούμε και πρέπει να τα ξαναπούμε πολλές φορές.

— Η Κεραμική Τέχνη στον τόπο μας έκανε προόδους;

— Τα τελευταία χρόνια, εδώ και δέκα, δέκα πέντε χρόνια, ή Τέχνη για την οποία μιλάτε ήμπε μια πρόοδο στον τόπο μας που μας κάνει να έλπίζουμε πολλά. Ο Κόσμος όμως, το κοινό, ή κοινωνία, με τον τρόπο πάντα που έρρισκε να τα θολώνει όλα, βλάθηκε να νομίζει πως ή Κεραμική είναι κάτι που γίνεται στο άψευδο και πως μια σου γέννησε και τούτο πρέπει να σταθούμε στο κοινό κατασκευασμα κοινής χρήσης, που έχει έμπορικό μάτο ενδιαφέρον και που και τούτο ακόμα το εκμεταλλεύεται ή βιομηχανία και μόνη αυτή. Για να είμαι δίκαιος και πρέπει να είμαι άπόλυτα, πολλές βιομηχανίες και βιοτεχνίες ακόμα καταπίστησαν να δώσουν μιαν πρόοδο στη καλλιτεχνική εμφάνιση του κεραμικού έργου. Μπορούμε να ποίμε πως ή προσπάθεια αυτή μας ίκανοποίησε άπόλυτα. Πρέπει να ζήτησουμε από το άλλα της όγάνωση της Κεραμικής καλλιτεχνικής βιομηχανίας στον τόπο μας. Όσο για τη Τέχνη δυό ξεχωριστές καλλιτεχνικές ή Κεραμολογίας και ή βνις Έθουμιάδου έδωσαν μια προσωπική πνοή στο έργο τους και στάθηκαν άναξίες της μεγάλης κεραμικής παράδοσης του τόπου μας.

— Τι νομίζετε ότι πρέπει να γίνει ακόμα για να συνδεθεί το ήμια της παράδοσης, άσον άφορα αυτή την Τέχνη; (την Κεραμική);

— Πρέπει να επιδιωχτεί ή ύπστηριξη του κάθε κεραμικού που θέλει να δουλέψει ήσα. ήσα πάνω σ' αυτή τη παράδοση και να αναλάβει εύθους τέτοιες που να τον κάνουν ν' άφροσώθη στη Τέχνη του και να δημιουργήσει με ένταση, με θέληση και ένθουσιασμό. Πολλοί Καλλιτέχνες φοβόνταν να καταπίστην με την Κεραμική, γιατί τη καταστάσαν στις arts mineurs — μα τούτα όλα είναι άσπια. Όποιος θέλει δεν έχει παρά να δοκιμάσει για να καταλάβει το τι πραγματικά είναι ή Κεραμική, το τι ενδιαφέρει έχει, τα πόσα θέληχτρα και όμορφες κρούσει και το πως κοντά στη καλλιτεχνική της άξια, βαθιά παράλληλα το Τεχνικό και Έπιστημονικό της ενδιαφέρει. Οι Κινέζοι άναφέρουν σ' ένα χαριτωμένο λαϊκό παρμύθι πως ο Θεός το καλύτερο δώρο που σκέφτηκε να χαρίσει στους ανθρώπους ήταν ένα Βάζο ποσελάνη. Μα και οι άρχαιο Έλληνες έδωσαν στη Κεραμική την εξέλιξη και τη σπάνια καλλιτεχνική όμορφιά που ξεχωρίζει και θαυμάζει ή ανθρωπότητα ολόκληρη. Ως τόσο έμεις έχουμε και χρος και καθήκον να στήσουμε ζωντανή ήσαν τη Τέχνη τούτη στον τόπο μας και να ανασυνδέσουμε το ήμια, όπως λέτε, της παλιάς παράδοσης. Σ' όλες τις χώρες μεγάλοι τεχνίτες έδωσαν την ύπρηξη τους με την Κεραμική, έμύθησαν και την έσπασαν τελειωτικά πάνω σε ακατάλυτα θάβρα. Το ίδιο πρέπει να κάνουμε και έμεις. Να γνωρίσουμε τον τόπο μας, τη τέχνη του, τη πνευματική του παραγωγή και από τις πηγές τούτες να πάρουμε της κατευθύντης γραμμές που πάνω της θα στερεώσουμε πρώτοφασε κεραμικές όμορφίες.

— Κι' ύστερα έχουμε τόσες πηγές. Το κάθε μουσειο θα μας δανείσει τούς κρυμμένους θησαυρούς του, οι τόσοι θρόλοι και τα παραμύθια θα μας τονώσουν την φαντασία και ή Έλληνική παράδοση γιαμάτη από ιστορίες και μεγαθύρηματα σπενά και ένδοξα, θα μας ύπαγοφεί τη δημιουργία της καινούργιας Κεραμικής Τέχνης. Ημια και πολιτείες, χωριά και άρχοντοσύνη με τα κενητά τους φτιασίδια, με τα σκαλιστά τους σκεύη και τα τεχνουργήματα αντίκειμενα με τα λαϊκά τραγούδια και τα ιστορήματα θα είναι για μας μια άνεση πηγή όμορφιάς και δημιουργίας.

— Γενικότερα τι νομίζετε ότι πρέπει να κάματε όσοι σας για να φτιάξουμε μια δίκη μας τέχνη;

— Κατά τη γνώμη μου πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε την ιστορία μας την άρχαία, τη Βυζαντινή και την πρόσφατη και τόσες ώδηγημένοι και φωτισμένοι από τα τόσα χαρίσματα της φυλής μας να δημιουργήσουμε την άπόλυτα δική μας Τέχνη. Έκείνο όμως που θουμάζω άπερίοστη είναι ή δύναμη ή χρος και ή άπλότη της λαϊκής μας τέχνης. Ίσως και έγω ο ίδιος που είμαι ένα άπλοχός άνθρωπος να μη μπορώ να ξεχωρίσω όσο πρέπει την όμορφιά και την άξια της κάθε λαϊκής δημιουργίας που στάθηκε πάντα ένας σταθμός και ένα ξεκίνημα. Πέρνοντας τη για άφετηρία πολλά θα τευχάινουμε πάνω σε τούτο το ζήτημα. Όμως μιαν αληθινή δική μας τέχνη είναι ζήτημα κατανοήσης και πίστης στον έαυτο μας. Όταν καταλάβουμε και πάφουμε να κινάμε τούς άλλους, τότε θα γενή αυτό που πο-

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

— Χτές το βράδυ ο θίασος 'Αργυροπούλου ανέβασε την κωμωδία του κ. Γρηγ. Ξενοπούλου «Δέν είμαι έγω» με σκηνοθεσία του κ. Κωστή Μπασιτιά και σκηνογραφίες του κ. 'Ορφανού.

— Στο έργο πήραν μέρος 17 ήθοποιοι μ' έπικεφαλής τον 'Αργυρόπουλο, την κ. Κρινιώ Παππά και την κ. Γιώτα Λάσκαρη.

— Τα «θαυμά τζάμια» του πολωνού συγγραφέα Ζαπόλα σημειώνουν εξαιρετική έπιτυχία στο θέατρο «Πάνθεο».

— Παράλληλα ο θίασος Μανωλίδου-Βεάκη Παππά-Δενδραμή άρχισε τις δοκιμές της κωμωδίας του 'Οσκαρ Ουάιλντ «Μπέμπερν» ή «Η σημασία να είναι κανείς σοβιρός».

— Σάν τρίτο έργο στη σειρά του δραματολογίου του θίασου της καλλιτεχνικής τετραάδας θ' άνεβεί το έργο του Τζών 'Ερβιν «Τζών Φέργκιουσον».

— Σύμφωνα με ύπόψχησιν του κ. Λούβαρη ή έπιτροπή θ' ανασυνταχτεί και θα περιλαβάνει τρεις άντιπροσώπους των ήθοποιών, ένα εκπρόσωπο των ύπουργών 'Εργασίας και Παιδείας, ένα λογοτεχνική μη θεατρικό συγγραφέα μ' ένα άντιπρόσωπο από τούς θεατρικούς έπιχειρηματίες.

— Στο θέατρο «Ρέξ» ο θίασος Μαρίκας Κοτοπούλη ύστερα από τις «Βουβές άγάπες» του Σπύρου Μελά θα παίξει το γνωστό έργο του άκαδημαϊκού Ξενοπούλου «Πολοζάρη».

— Την έρχόμενη Τετάρτη δίνεται στη «Βρετανία» ή πρώτη του έργου του Εγγένιου 'Ο Νήλ «παράξενο ίντερμέτσο», από το θίασο της κ. Κατερίνας με σκηνοθεσία του κ. Γιαννούλη Σαραντιδη. Πέρνοντες μέρες ή Κα Κατερίνα και οι κ. κ. Γιαννιδη, Μορίδης, Χόρν, Ζωγράφος και Α. Φιλιππίδης.

— Προχτές της Πέμπτης ο κ. Ύπουργός της Παιδείας δέχτηκε ήπιτροπή του σωματείου 'Ηθοποιών, που του του άνάπτυξε τις άπόψεις τους σχετικά με τη σύνθεση της έπιτροπής άδειας.

— Την έρχόμενη Πέμπτη, στην αίθουσα του ελληνικού ώδειου δίνεται ή πρώτη της σειράς των διαλέξεων που δίνει το θέατρο Τέχνη για τον Ίψεν. Όμιλητής θάνα ο κ. Αίμ. Χουρμούζιος.

— Γύρισε από τη Θεσσαλονίκη ο τμηματάρχης θεάτρου του Ύπουργείου Παιδείας κ. Α. Χριστοφίδης ποίχε συνοδέψει το θίασο του Κρατικού Θεάτρου Θεσσαλονικής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Κυκλοφορεί κατά 15μερον ή έφημερίς των Δήμων και προαστείων «ο Κορυδαλλός» με έκλεκτη ύλη.

θούμε και γυρεύουμε.

— 'Ο καλλιτέχνης πρέπει να ταξιδεύει; — Πρώτα απ' όλα ή κυριώτερη άπασχόληση για ένα νέο κυρίως καλλιτέχνη, πρέπει να είναι το ταξίδι. Έχουν ανάγκη να πλουτισθούν τα μάτια του και ή κρηση του, να αποταμειώσει έντύπως και όλικώ για δημιουργία. Να δει έπόνους τόπους και Μουσεία, να χαρτάσει από ένάλλαγες και άπό εικόνες που να του δυναμώσουν τη φαντασία και να τού τονώσουν την έρεξη του να θελήσει να φτάσει κατά τούς όσους προηγήθηκαν και όσους περπατούν πρην απ' αυτόν στο μεγάλο και άτέλειωτο δρόμο της Τέχνης. Πόσο άλθησια θα ήταν μια ένθάρρυνση και μια άνακούφιση μαζί για τούς σπουδαστές και για τούς καλλιτέχνες άν το Κράτος τους βοηθούσε μελλοντικά σε ειδικές περιπτώσεις που να μπορούν να ταξιδεύουν άνετα και φτηνά από τόπο σε τόπο και από πολιτεία σε πολιτεία της Έλλάδας μας.